

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVI

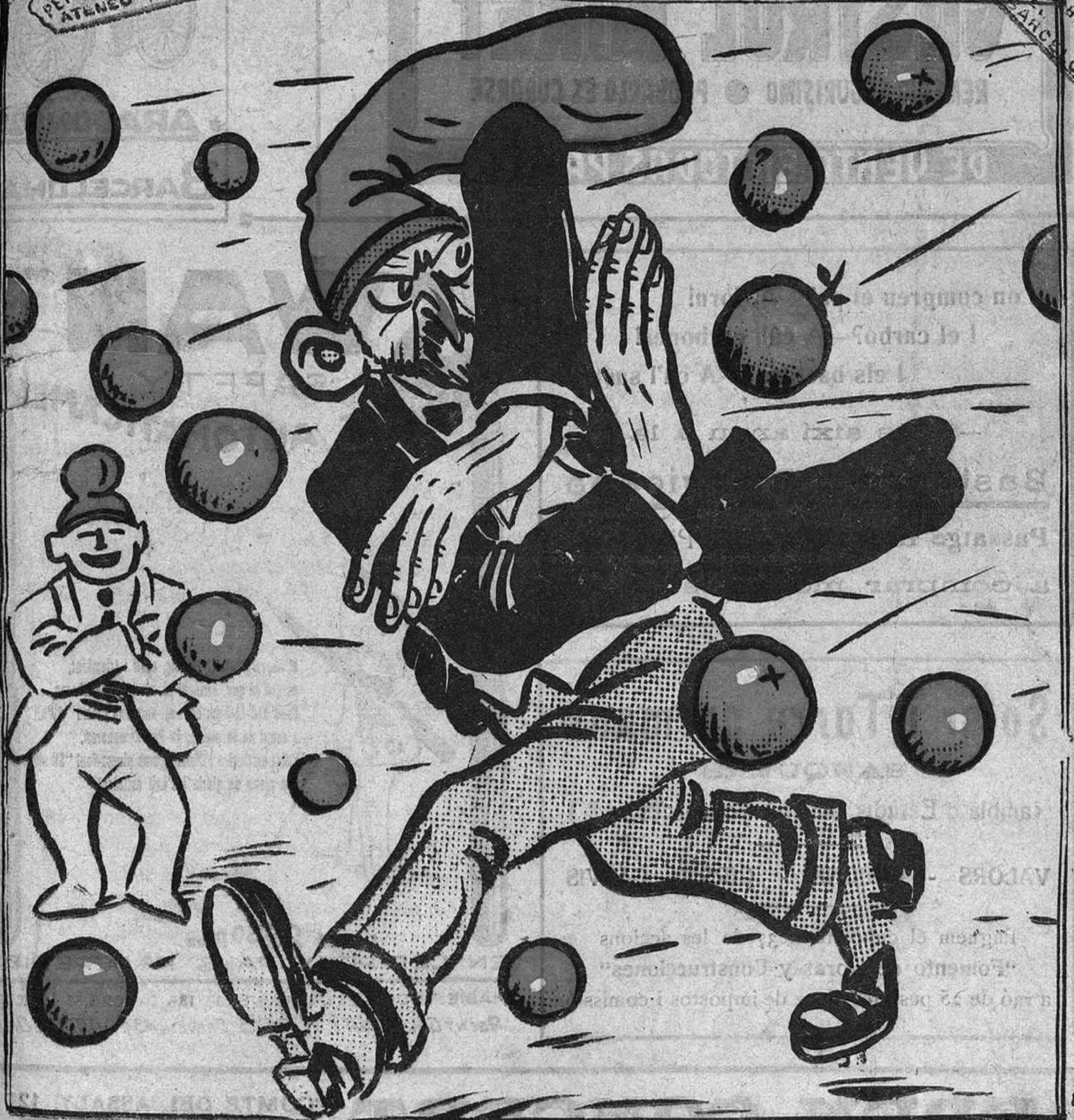
Número 2250

15 cèntims = Atrassats, 30

Barcelona 21 d'abril de 1922

PER VENEC A LA BIBLIOTECA
ATENEU DE BARCELONA

PER VENEC A LA BIBLIOTECA
ATENEU DE BARCELONA

PASQUA... GRANADA

—Ja tiren!...

Tintes bones calltats

UNIÓ, NUM. 3

Bazar DE LA Unión

Utlis per a escriptori

BARCELONA

ESTOMAGO È INTESTINOS. GASTROL MIRET

REMEDIO SEGURISIMO ● PROBARLO ES CURARSE

DE VENTA EN TODAS PARTES

Bicicletas

PRECIOS-INVEROSIMILES

ARAGON 229

BARCELONA.

A on compreu el pa? - Al forn!
I el carbó? - A cá'l carboner!
I els bastons? - A cá'l sastre!

-Si és així aneu a la

Bastoneria Americana

Passatge Bacardí - Rambla - Plaça Reial
a comprar mongetes cuites

Soler i Torra germans

BANQUERS

Rambla d Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

VALORS - CUPONS - GIRS - CANVIS

Paguem el cupó núm. 37 de les accions
"Fomento de Obras y Construcciones"
a raó de 25 pessetes lliure de impostos i comissió

"SWAN"

OMPLE SAFETY
AUTOMATICAMENTE

M'en vaig cap al Marroc, ardit i triomfant,
perquè sé que, arribant-hi, els trets s'acabaran.
Quan Abd-El-Krim em vegi amb una pluma "SWAN"
a canvi de la pluma, la Pau demanaran,
i així escriuré a l'Historia, amb pluma-font "SWAN"
una plana de gloria i d'èxit esclatant.

DESDE 22'50 ptas.

EN LES PRINCIPALS PAPERERIES

MABIE. TODD & CO. LTD. - FABR. 133-135 OXFORD ST. LONDRES
AGENT G^{ra} HENRY M. REIS PROVENÇA 304 BARCELONA

EDEN CONCERT

COMTE DEL ASSALT, 12

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE - Tots els dies grans espectacles a les 3 1/2, tarda i a les 9 1/2 nit

Grandios èxit de **LA PRECIOSILLA** Reina dels brillants

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRONICA

LA GRAN SETMANA

En tot hi ha una setmana senyalada. La té l'església, amb la Setmana Santa; la tenen els pobles, amb la de la Mare de Déu d'Agost; les carreres de cavalls, amb la del «grand prix»; els parlaments, amb aquella en la qual tot se discuteix i tot s'aprova; les nacions la tenen ara, amb la Conferència de Gènova, i el catalanisme la frueix amb els arrers d'abril i els primers de maig. És clar que aquesta gran setmana té més de vuit dies, perquè ho és més que la del 11 de setembre, que no és més que una data, i que la del Corpus, que no és més que una festa. Agafa Sant Jordi, agafa els Jocs Florals, agafa tota la pàtria, tota la fe i tot l'amor, i, naturalment, en tot l'any no hi ha una setmana com aquesta.

—Mireu—li hem dit a un amic.—Ara arribarà Sant Jordi i cantareu, amb un clavell al trau. Arribaran els Jocs Florals i escoltareu poesia, i tornareu a cantar, amb un llacet al trau. Doncs bé: mentre no llenceu roses i llacets, mentre no crideu «prou versos!», mentre no volgueu ballar sardanes amb mida, mentre no escurseu en nombre i en llargada les banderes, no fareu res.

I l'amic ens ha respost:

—Mireu. Ja ho sabem que tantes flors i violes, tanta dança i tanta poesia, tants llacets i tanta bandera, no fa poble mascle, però, què hi voleu fer si ens agrada? El catalanisme és una causa de nom mudat que vol esbargir-se, que té cabòries, però cabòries que fan bona olor i fan música i fan versos, tant, que de catalanisme amb roba bruta o vella no se'n pot fer. Hi ha gent que voldria que'ns ho agafessim «per la tremenda», que fossim com els carlins o els sindicalistes, però aquesta gent no sap que el catalanisme ha nascut dels Jocs Florals, que l'Orfeó Català l'ha gronxat, que quan s'ha llençat al camp ha estat per a anar a Poblet i cantar, que quan ha fet un acte ha fet un banquet, i que si ha format ha estat en manifestació, i si ha obeït en dies revolucionaris ho feu per a tancar-se

a casa. «Que tothom s'estigui a casa; que a Barcelona no s'escolti més soroll que les petjades dels parlamentaris», ens digueren el 1917. I tancàrem les portes i vàrem pendre cafè revolucionari.

Mentre l'amic seguia amb el seu monòleg, nosaltres movíem el cap, dient:

—No fareu res! No fareu res!

—I és clar que no farem res—ens torna a repetir. Ja ho sabem, també. Ho farien els desesperats, però nosaltres que tenim seny i quan no, tenim alegria, fem com aquell republicà que's feia tocar *La Marseillesa* al restaurant, a l'acabar de dinar. Dins d'Espanya som els més rics i els més alegres, i amb diners i alegria no se'n fan de drames. Veieu? A Badajoz i a Almeria sí que'n farien de drama, si tinguessin nacionalisme; però an aquí fem nacionalisme de més a més, després de fer panyos i teixits, i de cobrar-los.

Fa una pausa, una mitja rialleta i continua l'amic:

—Perquè els cobrem. Quan arriben els cobros dels girs, jo penso: «An aquest bon home de Castella li venem teixits, li fem crèdit, i ell el fa també, pateix per recollir els pagaments dels seus clients, i quan ho té tot cobrat, cap a Barcelona, la recaudació». Què volen que fem davant d'això rosaltres, els comerciants, nosaltres, els viatjants, nosaltres, els dependents? Lo que fem. Cantar i sentir música i lluir al trau ginesta i llacets d'or i grana.

—I ara la gran setmana.

—Sí, senyor. Ara la festa de Sant Jordi, ara la festa dels Jocs Florals, ara la festa de la Sardana, ara totes les festes. El catalanisme és, com ho diré?, com un diumenge. Cregui'm, si a Madrid tinguessin talent, ens haurien de fer un stadi per a les festes.

PARADOX

En el fons, res

La setmana anterior ens pronunciàvem pel xim-xim municipal. Tot just arribada la nota a les caixes, es produïa al Consistori un avalot de mil dimonis. Veritablement, no cabia donar al galliner una satis-

facció més completa que la representada per la proposició regionalista, encaminada a l'obtenció de l'autonomia integral.

L'inconvenient, per la «Lliga», rau en que no hi ha qui cregui amb la sinceritat dels seus procediments. Al més taujà dels barcelonins li consta que la proposició pro autonomia de Catalunya no respòn, en el fons, a altra cosa que al desig de produir un cop de efecte. Amb tant parar i plegar les teles, han acabat els ocells per escamar-se. Pesi a tots els recursos, a totes les habilitats, no s'apropa al parany ço que's diu un mal pardalet.

El que més i el que menys dels qui s'ocupen de la marxa de la vida municipal, sap de memòria el sistema de tira i afluixa adoptat per la «Lliga Regionalista», que's mou segons la conveniència de mitja dotzena de senyors particulars, monopolitzadors de la direcció política de l'entitat. Que representen, a tot estirar, el pensament d'un sector minúscol de la nostra terra.

Ço que s'ha intentat ara, s'hauria declarat impolític i perjudicial fa tres setmanes, quan formava part del ministeri la miloca que és En Bertrán i Musitu, nacionalista de pega. No diguem pels dies en que era ministre En Cambó.

La tàctica lligaire, a Cà la Ciutat, va perdent terreny cada dia que passa. Avui no és ombra ja de lo que sigué, amb tot i haver-se iniciat, només, la devallada. Ans de les darreres eleccions, els estava encara mig permès el gallejar i mirar de reull al contrari.

L'enfonsada electoral ha deixat al regionalisme oportunista reduït a la mínima expressió.

En Blanqué, si encara sigüés a l'Ajuntament, s'hi veuria amb cor.

JUST

A CAU D'ORELLA

Lo més indicat

Els francesos tenen un refrà exacte que defineix aquest abril que estem passant. «Per l'abril, no't treguis ni un fil»—diuen, pronosticant que el primer mes de primavera és traïdor, conductor de malalties.

L'abril ha estat tot, menys primavera. Ha plogut, ha fet vent, ha nevat al Montseny, ha baixat el termòmetre de vint graus a dotze, i, naturalment, els cossos s'han resentit i hem tornat a veure en els cafès els gots on crema el ron escalfador.

En una tertúlia d'artistes encostipats. Tothom demana infusions.

—Jo, un tè, ben carregat amb conyac.

—Jo, Maria-Lluisa.

—Jo, Camamilla.

—Jo, un grog.

Arriba el cambrer davant d'un escultor que ha viscut gairebé sempre a París, i que és l'últim bohemi:

—I a vostè què vol que li faci?—pregunta el cambrer.

L'escultor, que no's pot tenir ni assentat, d'encostipat, respòn amb veu enrogallada:

—A mí, faci'm unes pincelladetes de tintura de iodo al pit.

Indiscrecions

Al «Mercure de France» hi ha un senyor pacient i minuciós que estudia les lletres catalanes amb la voluntat d'un benedictí. Ho llegeix tot; ho sap tot, ho recull tot, i sosté correspondència amb tot Catalunya. Aquest sant varó se diu Camille Pilollet.

Però és un indiscret. En Pere Corominas és un dels seus corresponents, i en una de les seves cartes li recomanava, que no se'n fiés gaire d'En López Picó, ni de l'Estelrich, ni dels altres joves als quals dedica elogis. En Pilollet, com que tot ho fa amb papeleta, com que tot ho ha d'escriure, com que de tots presenta la cita, en una de les seves respostes a un d'aqueixos joves, els hi deia: «En Pere Corominas me diu que no me'n fii gaire, de vostès.»

I fidel a la seva tècnica literària En Camille Pilollet devia reproduir la frase exacta, la plana de la carta i la ratlla...

Primavera

Malgrat el fret extemporani, els idil·lis creixen, la primavera sent el remor de petons i el batrent d'Eros, i tots els camins porten a Citerea.

El drap sagrat

A l'Àtenu, un dels nostres escriptors, conta una de les seves aventures. Una vidua, i una tarda d'amor, sense epíleg.

—De les quatre de la tarda fins a les onze de la nit vaig estar amb ella.

En Francesc Pujols, que escolta, afegeix per a justificar l'astorament dels oients:

—Es que soparien a la casa.

Cant de la bandera

Jo só la flor d'aquella primavera
que als pobles fa reviure i reverdî.
Jo tinc tota la saba de la terra,
tota la llum del cel reflecta en mi.

Els meus colors són vius, la meva flaire
és la sentor de pàtria i llibertat:
forta'm desplço retronant en l'aire,
gala en la pau i fúria en el combat.

Porteu-me alta i aixequen-me dreta
al damunt vostre i marxant sempre avant;
i al vostre cor teniu-me ben estreta,
que'l vent és fort i Catalunya és gran.

JOAN MARAGALL

Una de les coses més subjectives és, sens dubte, la musica que interpreta tothom segons el seu tarannà.

Tal composició, que a mi no'm diu res, obra damunt del veí tan directament com podria fer-ho un llibre obert.

Fa pocs dies assistia a l'assaig d'una peça musical, que ha constituït la nota d'uns dies. Declaro de la major bona fe, que a desgrat del meu aprenentatge, de la quantitat de musica que porto escoltada, no vaig arribar a descobrir en la partitura altra cosa que una barreja informe de notes, de variacions confoses, talment com si tingués davant dels ulls un text japonès.

En arribar a un d'aquests passatges, que jo hauria dit més obscurs i inexpressius, va dir-me un amic que tenia al costat:

—Quina meravella de claretat!

—.....!

—Observi la justesa amb que l'orquestra tradueix el riure.

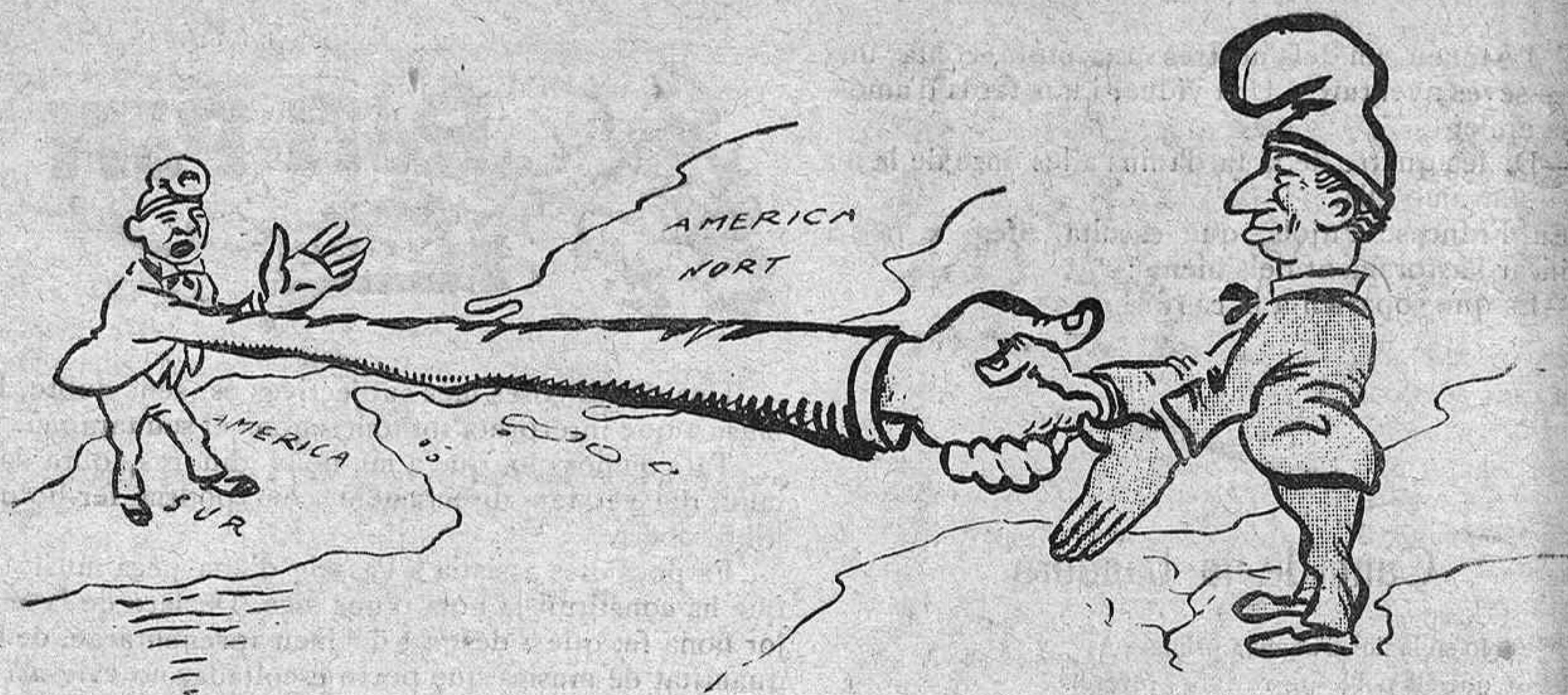
Vaig guardar-me d'objectar res a la dita de l'amic. Aquí, i amb tota sinceritat, he de confessar que pesi a

El drap consagrat

El drap reconsagrat

EL CATALA D'AMERICA I

- Per a qualsevol cosa, ja ho saps... compta amb mi.

tota la meva bona voluntat, va seguir l'orquestra fent-me l'efecte d'un tunel inacabable.

Això vé a tom amb la nova de que s'ha estrenat a Copenhague una òpera de caràcter esquimal. Amb tal motiu parlen els diaris de les exigències de la musica teatral, dels factors dramàtics i psicològics, de l'evolució dels temes i de la vinculació de les notes del pentàgrama a la pintura i a l'arquitectura.

Em declaro incompetent per a treure l'entrellat d'aquesta mena de bullits. Jo em creia que la musica era sentiment, emotivitat, poesia clara i lluminosa. Que una cosa era l'escultura i una altra l'agricultura. I com que la meva abnegació i el meu esperit de sacrifici no arriben al punt de fingir que'm diverteixo i em complasc en coses que m'amoinen i em deixen indiferent, no tinc reparo en palesar la meva ignorància, que no

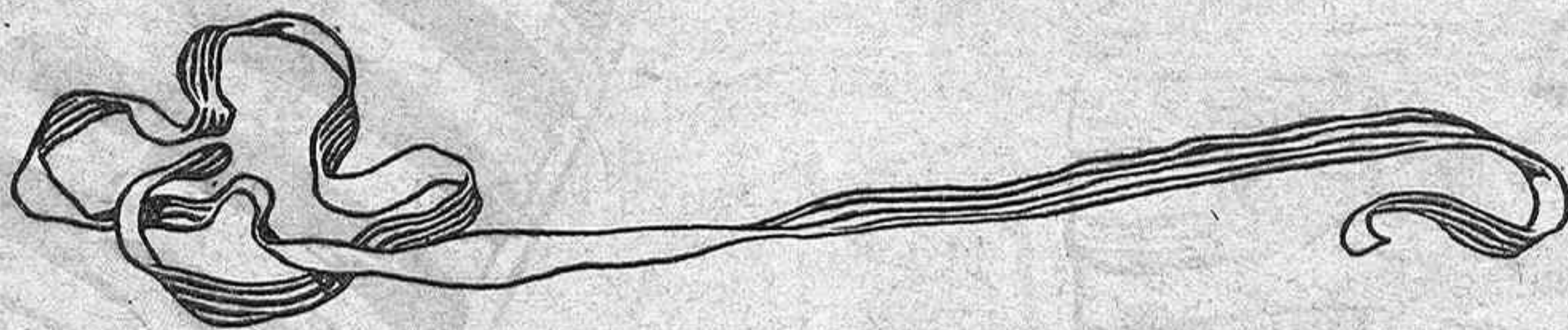
s'explicaran-els amics de la mena del que endavina que l'orquestra tradueix la rialla; que comprendran nombre d'altres, entre els molts que trobant-se en el meu cas es donen vergonya de dir-ho.

A mi, la musica esquimal, amb tot i la seva relació amb la pintura i l'arquitectura, de l'evolució dels temes, de les exigències dels factors dramàtics i psicològics, la musica esquimal—repeteixo—em deixaria fret.

Aquestes reflexions respecte de la musica, em recorden el criteri de que's valia un company de redacció per a jutjar del valer de les obres musicals.

La musica que'm plau—deia—necessàriament ha d'ésser dolenta. En canvi, la que'm fa venir sòn, la que'm posa nirviós i m'atormenta, és bona.

El punt de vista de l'amic no m'ha fallat mai.

Diada de sant Jordi i la "Fira de les roses" o "de l'amor"

Avui al carrer del Bisbe
hi floreix un bell jardí...
En el pati de l'Audiència,
del gòtic palau, l'antic,
com cada any al essé'l dia
23 del mes d'abril
qu'és la «Diada de sant Jordi»
(caballé noble i ardit
i patró de Catalunya
llibertador de captius...)
la tradició ens representa
un espectacle bonic.
A dalt del palau s'hi mostra
l'històric i ric tapiç
on el cavaller sant Jordi
tot el seu cos revestit

d'una argentada cuiraga
montant dalt blanc corçer i
enristrant punxanta pica
lliura d'un drac maleït
que la vol pendre amb ses urpes
a una donzella gentil...
(Oh, patriòtica llegenda
més pitjô és avui que ahir...)
I a baix, en el gòtic pati
del palau ja repetit,
hi ha la «Fira de les roses»
o «Del amor» millor dit.
...D'amor i de gentilesa,
puix que'l jovent que hi va alli
tant donzellets com donzelles
s'hi compten a cents, a mils...*

no hi manquen mai papellones
on hi ha flors; i com que's diu
que'l donzell que a una donzella
fa'l present d'un escollit
pom de roses d'eixa «Diada»
serà d'ella el bon marit,
les venturoses floristes
fan un negoci exquisit;
i és rar veure a una fadrina
que no dugui flors al pit.
Par ço al carrer del Bisbe
hi floreix eix bell jardí..
Tu hi vindràs amb mi, m'aimia,
perquè moltes ganes tinc
de que enguany ma muller siguis,
i els dos fem, d'amor, un niu... J.P.

GLO- SARI

DIA DE LA BANDERA

Els bons catalans d'Amèrica han fet un gentil present a Catalunya. Li han regalat una esplèndida bandera barrada.

Diumenge vinent, diada de Sant Jordi, aqueixa bandera, mereixedora, un jorn no llunyà, de la sagranta glòria dels herois, serà solemniament festejada per tots els ciutadans patriotes en el vell Palau de la Generalitat.

Que tots els bons catalans d'aquí que tinguin a casa una bandera catalana, grossa o xica, la treguin a airejar aqueix dia.

Que balcons, finestres, torratxes i miradors de tota mena floreixin de sang i d'or en onejantes llengües patriòtiques.

A manca de draps sagrats, a manca de teles refulgents amb llurs franges grogues i vermelles, que enjoin la ciutat les flors enceses en el trau del jovent mascle o uns brots de ginesta al pit de les donzelles.

I als llavis i al cor, una bona devoció catalanesca.
Amen.

XARAU

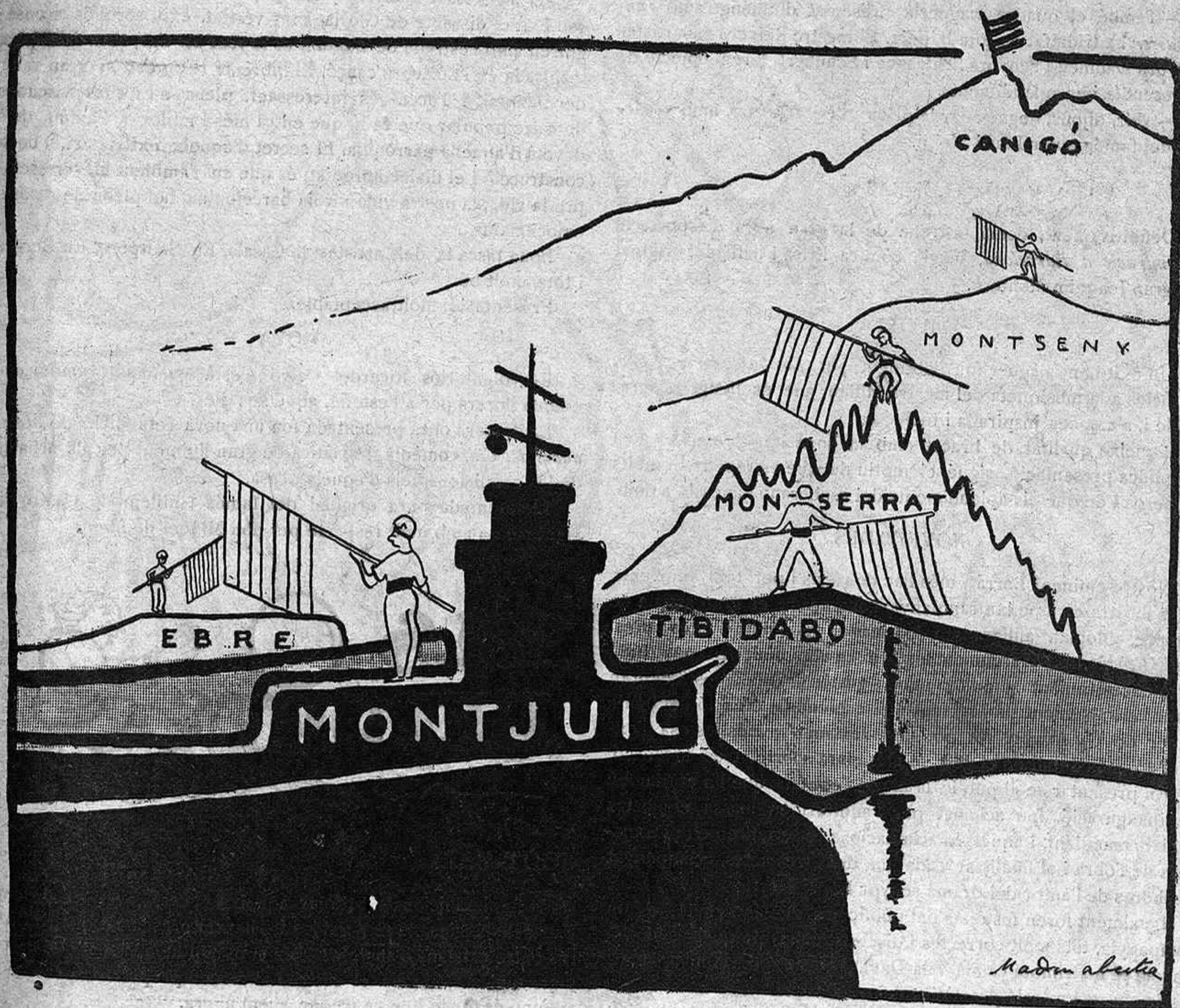
Llegim:

«En el Saló Eslava, durant l'exhibició d'unes pel·lícules, tres espectadors que no pogueren resistir l'efecte dramàtic de determinades escenes, sofriren sengles accidents, havent tingut d'ésser aussiliats en una farmàcia pròxima.»

Gangues del cine.

Oh, és una delícia!... Una delícia pels nervis de les persones grans; i per a l'intel·ligència i pel cor de les criatures.

Jo demà hi porto la sogra.

Madm abestia

Telegrafia sense fils

LICEO

De la bellíssima òpera del mestre Rabaud *Marouff* no cal parlar-ne, puix ja ho férem en estrenar-se al «Tívoli». Remarcarem només que la seva fama s'ha consolidat a la Casa Gran. La partitura, inspirada i sucosa, ha produït la mateixa bona impressió en l'aristocràtic auditori. Llàstima que l'entrada de platea no correspongués com calia el dia de l'estrena. En l'interpretació s'hi distingiren la senyora Vyx, bé prou coneguda com artista exquisida, d'esplèndida figura, correctíssima actriu i posseïdora d'excelents facultats per al paper encomanat; la senyora Lucci, molt justa i molt discreta, i els senyors Antonof, Baer i Beskin. També foren aplaudides les primeres parts del cos de ball i ovacionat el director i concertador senyor Masson.

La presentació, tant bona com al «Tívoli».

—També el quadre wagnerià presentat diumenge amb *Tannhauser* ha triomfat en tota la línia. El mestre Reiver i els artistes senyora Dahmen i senyors Schiusnus i Schubert foren objecte de merescudíssims aplaudiments.

—A huir, dijous, degué anar la primera de *Rigoletto*, amb el debut del famós tenor Lauri Volpi.

ROMEA

Definitivament, demà, estrena de la gran obra d'espectacle *Un miracle a Barcelona*, magia còmica, lírica i ballable, original del gran Joaquim Montero.

TIVOLI

Un èxit ben falaguer fou l'obtingut per *Los buscadores de oro*. I gràcies a la musiqueta del mestre Millán, que és lleugera, agradable i, a estones, inspirada i tot.

Aqueixa qualitat, de bracet amb la bona interpretació i una magnífica presentació, sigué el motiu de que es repetissin molts números i de que els aplaudiments del «soberano» anessin a dojo.

NOVEDADES

Nostre eminent Borrás, més flac de carns i per tant rejuenit, se'ns mostra en aqueixa campanya començada el gran artista de sempre, aplomat, afligranat i dominador del públic a totes hores. En *El Rebaño*, obra d'argument històric, en vers, molt ben construïda però excessivament ampulosa per als gustos del dia, hi està el gran actor veritablement sublim, fent una esplèndida creació del bonic paper de *Gil Rincón*. No pot pas demanar-se més justesa d'expressió, més detall en el gest, ni més clara sobrietat en la dicció.

En presentar-se al públic, la nit de l'estrena, que ho era també de inauguració, fou aclamat per l'auditori en massa el nostre genial comediant; i aqueixes aclamacions es repetiren en el transcurs de l'obra i al finalitzar cada un dels tres actes, acompanyat aleshores de l'autor del drama senyor López Martín.

Igualment foren festejats pel públic els demés artistes de la companyia, tots molt correctes i discrets, entre els quals s'hi distingeix el matrimoni català Vila-Daví. Aquest últim fou aplaudidíssim en una relació dramàtica del tercer acte.

De la presentació escènica no se'n pot dir tampoc res de mal; fou acurada i entenimentada.

—Per a aquesta mateixa setmana s'anuncia l'estrena de *Anton Caballero*, obra pòstuma d'aquella glòria espanyola que's digué Pérez Galdós.

PRINCIPAL-PALACE

Quatre quadres nous, i molt notables, asseguruen altra volta l'èxit de la revista *Zig-Zag* per a un grapat de setmanes més. Amb dir que «cada un agrada més que l'altre», cosa que sembla impossible, està dit tot.

En el primer que'ns donaren, *A través de la pantalla*, el rei del escenògrafs Salvador Alarma ha triomfat una vegada més presentant unes colorines exquisides i uns efectes de llum que fan caure d'esquena. Els dançarins Guy i Van Duren entusiasmaron de debó en aqueix quadret elegantíssim. Després vingué *El lenguaje de los besos*, una escena plena d'alegria i de color, amb trajos de gran fantasia i amb un bellugueig molt vistós i original. Finalment, *Cortina-Femina* i *Adam i Eva* produeixen una gratíssima impressió per la novetat i la bellesa de les respectives presentacions.

Amb justícia foren aplaudits tots aqueixos hermosíssims quadres, així com els artistes interpretadors, entre els quals hi ressurten excelentment la parella de dançarins ja esmentada i la celebrada Manolita del Rio.

ESPAÑOL

Per a no ésser menys, aqueix popular teatre tingué també el seu èxit el dissabte de Glòria. Exit veritat, èxit sorollós aconseguiren amb l'estrena de *Baixant de la font del Gat*, obra dramàtica inspirada en la cèlebre cançó. El llibre té realment un gran valor documental i l'acció és interessant, plena d'escenes viscudes de caire popular que és lo que entra més i millor a l'ànima dels devots d'aquella parròquia. El secret d'aqueix èxit, apart la bona construcció i el diàlec apropiat, és que en l'ambient hi sura sempre la vida, la nostra vida xiroia barcelonina, tan plena de recorts emocionants...

Bona tasca la dels artistes: la Casals, En Santpere, En Bergés i tots, molt bé.

Presentació, molt acceptable.

GOYA

El voluntariós Ricardet Calvo s'està guanyant també uns quants llorers per a l'estofat, aqueixos dies.

La darrera obra presentada fou una nova refundició de *Mocedades del Cid*, comèdia dramàtica de gran lluïment per als artistes de les condicions dels d'aqueixa casa.

L'esmentada obra original del famós Guillem de Castro ha sigut refosa amb molt respecte per don Miquel de ídem.

FOOT-BALL

Si fossim aficionats a titular aqueixa secció, avui en diríem: Escudella anglesa, puix en dos dies havem presenciat quatre partits entre catalans i anglesos. Sabem que hi ha aficionat que entre tants anglesos, hi veia el sastre i altres el propietari, però com això no és dir lo que va passar, anem al grà.

El diumenge va ésser un dia més variable que els amors d'una

1 Madinabeitia

—Aquí no hi té d'haver altre Sant Jordi que una bona esquerra catalana.

cupletera, però al fi, després d'aigua, núvols i sol, es van poguer jugar els partits anunciats.

En el camp del Barcelona

A les tres va caure un «be» d'aigua i fins pedra, però nosaltres, que en la nostra joventut siguerem «bois-scuts», vàrem dir «siempre adelante», i amb alegria i mullena ens encaminàrem cap al camp dels campions. Lo primer que ens trobàrem fou En Gamper, que es condolia de les gràcies de Sant Pere, perquè amb la pluja els jugadors venien poc a poc i el camp estava atestat.

Sortiren els jugadors i començaren a patinar pel fang que hi havia, però ells fermes i tan aviat per terra com enlaire, es posaren a jugar.

Els nostres, malgrat i no ésser competidors d'En Robledillo, ho aixafaren bé i començaren a fer *goals*, i ara un, després dos, i així, tot jugant, jugant, els hi varen fer vuit amb «equidad i poc «aseo», degut al fangueix.

L'únic que ens va distreure sigué la caiguda d'un defensa, que va quedar amb la cara plena de fang, les maravelloses «enganifes» d'En Samitier i els *goals* de l'Alcántara.

Els del carbó de «Cook» no s'hi veien de contents i deien:

—Estem conformes amb la pluja, però no amb una pluja de *goals*.

El segon partit ja va ésser una altra cosa, i sigui per mandra o per fer quedar bé als del «Cook-Tou», els nostres s'acontentaren amb empatar a dos *goals*.

En el camp de l'Europa

Nosaltres som incansables i allà on hi ha pilota no hi manquem. Un cop dinats i després d'haver menjat la «mona», agafàrem un «side-cistell» i al camp del «europeos», al entrar lo primer que vàrem fer fou saludar an En Matas, reelegit novament President i a la nova Junta que rebia felicitacions a cabassos, un cop vàrem complir el deure d'amistat, agafàrem una cadira i esperàrem que comencés el partit.

Els del «Tortell Fart», són uns tíos i encara no agafaren la pilota ens varen posar el cor més petit que una peça de dos cèntims.

Quina manera de jugar! i és clar, als «europeos» que avui debutaven davant d'un equip de categoria, els hi va passar com aquell que estrena un trajo, tenien por de fer masses coses, però seguiren jugant i els catalans davant del «Tortell» començaren a apretar, però En Leese—això no és un xistu, és el nom del porter—es va proposar de que no els en hi farien cap i quasi que ho logra, puix va acabar el partit amb dos *goals* a un a favor dels britànics.

Al segon partit els nostres tregueren les agalles i els del «Tortell» perderen per cinc *goals* a dos. Els de casa més contents que si haguessin tret la grossa i la Junta preparant-nos nous partits. L'enhorabona a tots.

CURSES A PEU

CHALLENGE PERE PRAT

Al matí en el camp del Barcelona hi hagué festassa per als que els hi agrada córrer, i a fe, que feren una cursa veritablement admirable. Arribaren els primers, En Pons, En Palau, En Miquel i En Vidal.

La cursa fou excelent i la secció atlètica de Barcelona, mereix forts aplaudiments i en especial l'amic Calvet a qui enviem una abraçada.

BOXA

Ja tenim una nova empresa que cada dissabte ens donarà vetllades «franco-españolas» i que's faran a la «Bohemia». El dissabte passat començaren i la cosa va anar molt bé i fins hi siguerem de gust.

En el últim combat, que en podríem dir «blanco y negro», va sortir un boxador gros, negre, però com que aquest no volia que li fessin «pupa», l'àrbitr el feu retirar i fins dissabte que vé.

Al «Frontó Condal» ens preparen vàries sorpreses organitzades per En Juanito Elías, que és l'empresa que fins avui s'ha portat millor amb el públic, donant vetllades que ja no's pot demanar més.

Una d'elles serà la del dimarts, dia 25, a base dels valents i populars boxadors Villar-Urtasum, Gaston-Egrel i Al-Baker contra el famós negre senegalès Battling-Siki.

Suposem que amb aquests elements i els que'ns donguin a la «Bohemia» el públic tindrà ocasió de disfrutar de valent.

I per avui ja n'hi ha prou.

NOLUS

DE SANT PAU A SANT PERE

Em sap molt de greu el no haver après d'anar en bicicleta, perquè ara, cap a les meves velleses em vindria de perilla comprar-ne una, i si els cordons m'hi arribessin, fins m'arriscaria a adquirir una *moto*.

Jo mai no hauria dit que per a ésser crític d'art el primer que es necessitava fossin unes bones cames; sabia sí, que hi ha certa mena d'artistes que pinta i dibuixa amb els peus; però no pensava, totxo de míl que l'ús de les extremitats inferiors no resava ni podia resar amb els de l'art de la ploma que estan enlairats. Ara, davant la trista realitat, em veuré obligat cada setmana a anar de Sant Pau a Sant Pere per tal d'estar al corrent de les exposicions artístiques barcelonines, em peneixo de no saber mantenir-me en equilibri damunt d'un *bicicle* qualsevol, i malgrat venir-me costa amunt, faig de crític *pèdibus andando* per *equilibrar* el meu pressupost domèstic.

Què hi farem... Val més no amoïnar-se i començar la ruta pel «Saló Parés», on En Pep Camins hi té una exposició d'allò més maca; es tracta d'un artista que els coneix prou els *camins* de l'art i ho demostra amb boniques pintures fetes a Calaf, Sant Hilari, Montserrat, Prats de Rei, Caldes de Montbui, Horta...

—Ui, ui, ui, que pobles anomena...—deurà dir algún llegidor; i això que encara me n'hi deixat al tinter! En Camins, doncs, es un artista treballador, que de vegades *treballa* massa les teles i que sap fer flors, paisatge i bodegons a l'oli, a l'aquarel·la, al pastell... demaneu! Aquesta vegada fins exposa un retrat de *Nostre Senyor* amb el *cor a la mà*, que deu ésser fet des d'un hidroavió, perquè està voltat de núvols com si acabés de sortir del Cel...

Res, que aquest pintor no sap estar-se amb les mans plegades i procura aplegar pessetes.

Ben fet que fa.

Passant a les «Galeries Laietanes» hi trobarem bon nombre de paisatges pintats per En J. Bonaterra, entre els quals els de bona terra no hi abunden gaire:

— Porta aquí la bandera, que no n'ets digne tu, d'alçar-la.

al contrari; la majoria d'ells resulten una mica de terra d'escudelles. No vull pas dir que el jove artista no tingui cop d'ull: ja ho crec que en té! Mireu-li la *Nuvolada*, l'*Arbre groc*, i la *Porta de l'Abadia*, que són tres boniques prometenses, i us convencereu de que té pasta d'artista. El que hauria de fer, seria netejar la paleta cada volta que pinta; els colors li resultarien bonicoids i les seves pintures guanyarien un cent per cent.

Si es vol convèncer de ço que li dic, que entrin al quarto del costat i miri l'exposició d'En Ferrater; allò és netedat, elegància i bon gust... Hi ha uns jardins que fins En Rusiñol hi té que veure i un parell de paisatges rotulats *Serres de Catllar* i *Vista Canigó*

que no hi té que veure ningú, perquè són ben personals i d'una finor exquisita. En Ferrater s'ha calçat les botes, i que són unes botes de xaroll! Me'n alegro.

Així mateix pot entrar, En Bonaterra, al quartet de l'altre cantó, i veurà com En Miquel Navarro, és també un artista polític i amic de la netedat que sap posar un devassall de claror a les seves teles. A mi m'agraden les marines d'aquest pintor, i m'agradaran més encara, quan em recordin menys les d'En Baixeres.

Tornem enrera i entrem a «Cà'n Dalmau»; què hi ha? una bonica col·lecció de dibuixos, aquarel·les i gravats, força interessants, entre ells varis apunts

d'En Fortuny, d'En Simó Gómez, l'Armet i altres caps d'ala del segle passat.

Ara cap al «Camarín», l'exposició Pichot, encara no és oberta. Anem a «Cà'n Puig»; l'Aragai ha plegat la seva. Em sap greu, perquè devia haver-hi quelcom que feia riure: és tan modernista aquest xicot!

Arribem-nos a la «Sala Reig» per a veure les pintures d'En Moner.

Cavallers no puc dir fava... Deixeu-me reposar fins al divendres que vé.

C. ARBÓ

PAL DE BANDERA

Les arrels furgant en terra
creix un pi dret i sapat.
Quan el poble se'n adona,
com hi dança al seu voltant!
—Ve't-aquí un pal de bandera
que ningú 'ns podrà arrencar.

Per issar-la ben enlaire
ja s'hi enfilen tres infants.
Quan al cim el primè arriba,
esclata, de jòia, un clam:
—Bandera, santa bandera,
quina bona ombra que'ns fas!

De sobte, una au malastruga
vola per damunt dels caps.
Uns trets ressonen pels aires;
ningú sap qui'ls ha engegat.
Abraçats a la bandera,
els infants van daltabaix.

Han passat segles, i encara
la terra és xopa de sang.
Quan el poble se'n adona,
davant del pi crida irat:
—Abans de issar-hi banderes,
cal que hi pengem els tirans!—

JOSEP BURGAS

Els "aficionats"

En aquest món de mones, o de micos, com diria En La Cierva, tots tenim una dèria o altra que constitueix nostre punt flac: quiscuns viuen pidolant contínuament a les Muses inspiració per a llurs pòesies; altres, pels mobles corcats, quadres i trastos vells, tenen una xifladura; altres, per un parell de cames ben tornejades, perden la xaveta; qui se les dona de corista, encara que tingui la veu enrogallada, i així successivament tots tenim una cebeta o altra que'ns grilla.

Mes deixant apart aquestes disquisicions de filosofia barata, hem de convenir que una de les dèries que més fundament s'arrelen en els iniciats és l'afició al teatre.

Jo no sé si serà per amor a l'art o a les artistes, però quan un comença a fer d'aprenent d'En Zacconi no ho deixa fins que's casa.

Un bon aficionat porta sempre a la butxaca el paper que ha de representar, i per un regular no és pas la modèstia la seva virtut rellevant, car els seus neguits i treballs solen ésser desinteressats, sense altre al·licient que satisfer una miqueta el seu amor propi.

En els casinos i casinets on s'exhibeix, hi té una gran preponderància, i entre el públic familiar que assisteix a les representacions causen una gran emoció les abraçades de l'artista al galan jove i els crits esfeïdors i posats tràgics del que fa de traïdor.

Es d'admirar la serietat amb que el bon aficionat representa son paper, i encara que mentre sigui en escena tingui els braços encarcerats, amb les mans exteses i apretades a les calces, o que piqui de peus per a fer recalcar més els punts culminants, es creu ésser una eminència teatral, i pobre del que gosi discutir-lo!, que ja és segur deixarà d'ésser son amic.

Però amb tot, lo que més els plau és anar durant el descans de la mitja part vestits i pintats com quan la representació, a menjar xocolata al saló del café; i és de veure l'aire displicent que prenen davant els elogis ditiràmics que'ls prodiguen. Aquells moments de íntima satisfacció els paga amb escriure els sacrificis de tota mena que hagin tingut de soportar.

A. GUABARRIS

Les carícies del fiscal

Novament tenim de donar compte als nostres llegidors d'haver sigut víctimes d'una carícia d'aqueixes que esgarrapen, encara que no entrin gaire endintre de la pell.

El número de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA corresponent a la setmana passada, fou denunciat pel fiscal de S. M., per «escarni a la religió»—no al dogma catòlic, com alguns confreres anuncien equivocadament.

Motiu de la denúncia?... Una innocent caricatura de la plana central en la que s'hi veia a Jesús, tornant al Cel el Dissabte de Glòria. Sant Pere li diu: —Noi, hauràs de fer cua.— I es veuen al peu de la porta una colla de animetes fent cua.

Ara diguin vostès quin criteri estret i ranci deu presidir el cervell d'aqueixos funcionaris fiscalitzadors, quan tenen la poca solta de denunciar una caricatura semblant.

A una criatura de sis anys se li acudirà que en el esmentat dibuix, cas de haver-hi sàtira, ironia, burla, escarni, etc., és contra les cúes i no contra Jesús.

El fiscal de S. M. no ho ha entès així, i intenta causar-nos perjudicis i molèsties sabent, que fa el pagès i fica els peus a la galleda.

Pobre senyor!...

FESTEJANT LA BANDERA

—Per molts anys, que les logri ben felices.

- Tu també, Francisquet?
- Home, he pensat que així, com que no gosaran xiular la bandera, no'm xiularan a mi.

ESQUELLOTS

Per a celebrar degudament la popular festa de l'«Aplec de la Sardana», que tindrà lloc a darrers del mes entrant, L'ESQUELLA DE LA TORRATXA prepara un número extraordinari dedicat exclusivament a la DANÇA NACIONAL DE CATALUNYA.

Sobre el tema sardanístic, poden els estimats col·laboradors començar a enviar treballs artístics o literaris de tota mena.

Ensenyar al que no sabe.

Sembla que els senyors Veterinaris de l'Ajuntament i d'altres entitats oficials han acordat celebrar una sèrie de conferències públiques per a explicar els procediments de sofisticació i adulteració que usen els industrials desaprensius.

Redeu, quina mala pensada!

Ara alguns industrials, que encara no sabien envenenar-nos, aniran a pendre la lligó en les anunciades conferències.

De quin cap ha sortit aqueixa barrabassada?

Caramelles accidentades.

A la Plaça d'En Rius i Tauler, de Gràcia, l'«Orfeó Gracienc» va cantar les tradicionals caramelles.

Acabat el programa, el públic, com és molt natural, demanà *Els Segadors*.

Cantar-se l'himne nacional i sortir uns quants guàrdies de

l'Ànido, armats fins a les dents, a «despejar» la plaça, fou cosa de no res.

I ara diguin-me... ¿què hi haurà guanyat el poder públic amb aqueixa *felipequintada*?

Donar més fervor i més halè als cantants i més entusiasmes patriòtics als oients per a un altre dia.

Amb bastanta freqüència es venen registrant suicidis de presos a la «Modelo».

I això que ara ja comença el bon temps per estar a la torre. No obstant ells vinga matar-se, amb aquella santa insistència. Deu ésser de tant be que s'hi deuen trobar.

Uns pobres veïns del carrer de Ronda se desesperen gestionant de l'Ajuntament que'ls hi col·loqui una font a la cantonada. Ben tontos.

I quan la tindran col·locada, que?

No veuen, infeliços, que demà que hi hagi la font, la aixeta no rajará?

Una altra Necròpolis?

Hi ha el projecte, per la Comissió especial de l'Ajuntament de construir aviat un nou i grandíol cementiri.

Per a la realització d'aqueixa idea s'estan cercant ja terrenys apropiats.

Terrenys per a un cementiri?

El Marroc.

Allà rai, que hi cabem tots!

El Municipi ha fet fer trajos nous als guàrdies urbans.

Ai, qui fos *urbano*!

Deien a un borratxo.

—Fas mal fet, home, de beure tant. No veus quines «esses» que fas pel carrer?

El borratxo responia.

—Lo mal fet no és beure, no, lo mal fet és anar pel carrer després d'haver begut.

—Jo us juro que de nits no m'haurieu atracat.
—Per què?
—Perquè amb una senzilla LAMPARA "Z" us hauria vist d'una hora lluny.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

J. BURGAS

Jordi Erin

Episodi dramàtic patriòtic

Preu:

Ptes. 0'50

Els segadors de Polònia

Episodi dramàtic patriòtic

Preu:

Ptes. 0'50

El drap sagrat (drama patriòtic) Ptes. 1

VICENS GARCIA (Rector de Vallfogona)

Poesies series

Pessetes 1'20

Poesies satíriques (Amb dibuixos d'En Pellicer)

" 2'40

EL CATALANISMO

por VALENTÍN ALMIRALL

Un tomo 8.º Pesetas 4'80

SINGLOTS POETICS de Frederic Soler (Pitarra)

La butifarra de la Llibertat . . .	original	1 acte
L'Esquella de la Torratxa . . .	paròdia	2 ,
Lo cantador . . .	,	2 ,
Lo castell dels tres dragons . . .	original	2 ,
¡Cosas del oncle! . . .	,	1 ,
Ous del dia . . .	paròdia	2 ,
Las píldoras de Holloway . . .	original	1 ,
Si us plau per forsa . . .	,	2 ,
Un mercat de Calaf . . .	original	2 ,
Un barret de riallas . . .	,	1 ,
La venjansa de la Tana . . .	paròdia	1 ,
La vaquera de la piga rossa . . .	,	2 ,
Las carabassas de Montroig . . .	original	2 ,
En Joan Doneta . . .	,	1 ,

Lo punt de las donas . . .	joguina	2 actes
L'últim Trencalós . . .	original	
L'Africana, paròdia d'aquesta magnífica òpera . . .		
Gra i palla, paper per a matar ratos, colecció de poesias . . .		
Lo boig de las campanillas . . .	joguina	1 ,
Il Profeta, paròdia d'aquesta magnífica òpera . . .		
Faust, paròdia d'aquesta magnífica òpera . . .		
Licelstas y Cruzados . . .	original	2 ,
Los héroes y las grandesas . . .	,	2 ,
La mort de la Paloma . . .		

Preu de cada singlot
 — 0'60 cèntims —

Les 24 obres publicades, enquadrades en 2 toms **Pessetes 16'40**

Els Segadors Cançó popular catalana

Lletra vella i lletra nova

10 cèntims

La columna de foc

per GABRIEL ALOMAR

Pessetes 3

NARCÍS OLLER

La bogeria

Novel·la

Un tom 8.º

Ptes. 3

Teatre d'aficionats

Comèdies i monòlegs

Un tom 8.º

Ptes. 4

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gbr Postal o bé en segells de franquig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebalxes.

LA FESTA DE LES ROSES

—Aquest any, totes les flors per la meva promesa, que és la Bandera de Catalunya.